

Een verrijkende landbouw; kansen voor regionale overheden

Uitnodiging online kennisbijeenkomst 11 februari 13.00 – 14.30 uur

Ontwikkelde kennis en handvatten binnen het kennis- en innovatieprogramma Verrijkende Landbouw bieden voor regionale overheden kansen om effectiever aan de slag te gaan met gebiedsprocessen in het landelijk gebied en daarbij te leren van elkaar. Verrijkende Landbouw heeft ook aanbevelingen geformuleerd op zowel regionale als landelijke schaal voor een doorbraak richting een volhoudbaar landbouwsysteem op een gezonde bodem. Daarvoor is onder andere een onderzoek gedaan voor de provincie Gelderland naar de succes- en faalfactoren in gebiedsprocessen.

U bent van harte uitgenodigd voor de kennisbijeenkomst (via zoom) op donderdag 11 februari 2021 **van 13.00 tot 14.30 uur** die we vanuit [Verrijkende Landbouw](#) in samenwerking met [Voor de Oogst van Morgen](#) organiseren voor provincies, gemeentes en waterschappen. Doel van de bijeenkomst is kennismaking met en het gesprek over:

- De door ons ontwikkelde langjarige gebiedsbenadering (concept 'Regiolab') met specifieke aandacht voor de rol van regionale overheden;
- De (systeem)aanbevelingen die zijn opgehaald in onze gebiedsbijeenkomsten, in de provincie Gelderland en in analyses van andere programma's. We delen graag een eerste voorstel voor een (leer en doe-)lab voor beleidsmakers van verschillende overheden om met elkaar aan de slag te kunnen met opgaven en mogelijke systeemwijzigingen.

[Hier kunt u zich aanmelden voor de bijeenkomst](#)

Achtergrond in het kort

In gebiedswerkshops met stakeholders uit 3 gebieden en met hulp van diverse experts hebben we als Verrijkende Landbouw en Voor de Oogst van Morgen een nieuwe gebiedsbenadering (concept 'Regiolab') ontwikkeld gezien vanuit de perspectieven Land, Waarde en Mens. Daarnaast zijn systeemaanbevelingen op regionaal en landelijk/EU niveau opgehaald, onder andere via een analyse van 13 gebiedsprocessen binnen de provincie Gelderland. De samenvatting van de beschouwing met de belangrijkste systeemaanbevelingen vindt u [hier](#).

De resultaten van het programma Verrijkende Landbouw worden vastgelegd in een transitieplan en omvat de volgende onderdelen:

- Hoe je vanuit een vernieuwd toekomstperspectief over 30 jaar kunt back casten naar een gebiedsproces in het nu;
- Hoe je in het gebiedsproces het natuurlijk bodem- en watersysteem mee kunt nemen en 'een stem' kunt geven;
- Hoe je met alle stakeholders en het natuurlijk bodem- en watersysteem aan de slag kunt op basis van actieleren, zonder al van bovenaf vastgestelde visies en doelen centraal te stellen;
- Hoe je hierbij nieuwe gebiedswaarderingen kunt ontwikkelen en de lusten en lasten opnieuw kunt verdelen (verdienmodellen);
- Hoe je daarbij nieuw leiderschap kunt ontwikkelen en nieuwe organisaties en instituties kunt bouwen;
- Welke systeemaanbevelingen daaruit voortkomen voor regionale en nationale overheden.

Deelnemers

De bijeenkomst is bedoeld voor mensen van regionale overheden (provincies, waterschappen en gemeentes). We willen u vragen deze uitnodiging zoveel mogelijk door te sturen naar collega's binnen en buiten uw eigen organisatie die (ook) bezig zijn met een duurzaam landelijk gebied.

Globaal programma

Algemene introductie en toelichting op gebiedsbenadering en (leer en doe) lab voor beleidsmakers	Liesbeth Schipper, Verrijkende Landbouw
Co-creatie proces voor transitie en nieuw leiderschap	Victoria Dekker, Voor de Oogst van Morgen
Reflectie op onderzoek voor provincie Gelderland	Interview met Henk Driessen en Ineke Nusselder, provincie Gelderland
Breakout sessies rondom gebiedsbenadering en een (leer en doe)lab voor beleidsmakers	
Interactieve terugkoppeling	
Afsluiting	

Informatie & Aanmelden

Nadere informatie over de inhoud van Verrijkende Landbouw en Voor de Oogst van Morgen en over deze kennisbijeenkomst is te krijgen via renee.zijlstra@verrijkendelandbouw.nl

Liesbeth Schipper, Renée Zijlstra, Peter Sloot en Melle Nikkels van het Programma Verrijkende Landbouw
Dieter van den Broeck en Victoria Dekker van Voor de Oogst van Morgen

Programma Verrijkende Landbouw

Het programma Verrijkende Landbouw beoogt een brede samenwerking om een volhoudbaar landbouw- en voedselsysteem (systeem B) te ontwikkelen op basis van een gezond bodem- en watersysteem. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar een gebiedsbenadering en nieuwe (spel)regels en rollen. Het programma wordt ontwikkeld door een samenwerkingsverband van Royal HaskoningDHV, Aequator, Kadaster, Wij.land en RiBuiT en maakt gebruik van inzichten van 'De Coöperatieve Samenleving' en vele anderen. Het programma wordt financieel mogelijk gemaakt door het Uitvoeringsprogramma van het Convenant Bodem en Ondergrond van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Binnen systeem B stellen wij 'land', 'mens' en 'waarde' op een nieuwe manier centraal. We brengen ze systemisch bijeen en daarbij zoeken we de oplossing op gebiedsniveau. Daarnaast brengen we in beeld welke veranderingen op systeemniveau nodig zijn: overkoepelende regels, beleid, kennis- en onderzoekstructuren en organisaties moeten veranderen om een nieuwe gebiedsbenadering daadwerkelijk te kunnen opschalen en tot het 'nieuwe normaal' te ontwikkelen.

Het programma zoekt naar verbreding en verbinding met andere bewegingen, organisaties en programma's die, soms vanuit andere perspectieven ook met deze opgave bezig zijn. Want in een transitie is het verbinden van allerlei door elkaar heen lopende perspectieven en ideeën een belangrijke stap naar een daadwerkelijke omslag. Zo hebben we nu de samenwerking opgezocht met Voor de Oogst van Morgen. Daarnaast zoeken wij ook nadrukkelijk de samenwerking met onder andere het ministerie van LNV, kennisinstellingen (WUR, Aeres), provincies en de Transitiecoalitie Voedsel.

Voor de Oogst van Morgen

Voor de Oogst van Morgen is een leiderschapsnetwerk van circa 80 mensen dat zich richt op een veerkrachtiger en duurzamer natuur-, landbouw- en voedselsysteem en dat open staat voor iedereen die zich daarbij betrokken voelt; boer of landeigenaar, beleidsmaker, retailer, consument, natuurbeheerder of investeerder. Voor de Oogst van Morgen is geïnitieerd vanuit een samenwerkingsverband tussen Commonland, die de theorie van de 4 returns heeft ontwikkeld en wereldwijd landschapsherstelprojecten realiseert, en het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving, dat de dialoog faciliteert op het gebied van de fysieke leefomgeving tussen de Rijksoverheid en samenleving.

Voor meer informatie zie: www.verrijkendelandbouw.nl en www.oogstvanmorgen.net